

veterinària

El COVIB organitza el primer curs d'experimentació amb animals per a veterinaris

El Congrés Veterinari d'Eivissa es consolida amb la celebració de la segona edició

El Col·legi insta als batles i les batllesses de l'Illa a obrir els ulls davant els atacs a ramat

Inspecció de seguretat alimentària, una feina tan silenciosa com imprescindible

Cuidarte es el hábito más saludable,

Nosotros te lo ponemos fácil

El seguro nº1 EN SALUD

- Desde el 1r día y sin copagos
- Cobertura dental incluida
- Con la garantía de las mejores compañías en salud
- Para tí y tu familia
- Exclusivo para profesionales sanitarios

Desde **36,50€** al mes

SEGURIDAD
SINLÍMITES

abr-seguros.com [f](#) / ABRSegurosBaleares [t](#) ABR_seguros

Uniteco Profesional es una correduría de Seguros inscrita en el Registro de la Dirección General de Seguros con el Número J-664. Tiene concertado Seguro de Responsabilidad Civil, previsto en el artículo 27.1 e) de la Ley 26/2006 de 17 de Julio de Mediación de Seguros y Reaseguros Privados. Registro Mercantil de Madrid. Libro de Sociedades Hoja Nº 14.986-2, folio 142, tomo 10.111. Sección 4ª. C.I.F. B-79325395. Aviso Legal, Política de Privacidad y Tratamiento de Datos de Carácter Personal en: www.unitecoprofesional.es/aviso-legal-uniteco-profesional. ABR, CORREDURÍA DE SEGUROS SL, está inscrita en el Registro Especial Administrativo de la Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones del Govern Balear con el número IB-5014-MA y tiene concertado el seguro de responsabilidad civil establecido en el artículo 27,1 e) de la Ley 26/2006 de 17 de Julio de Mediación de Seguros y Reaseguros Privados. Registro Mercantil de Palma de Mallorca, Libro de Sociedades, Hoja nº PM-32642, Folio 33, Tomo 1666, Sección 8ª CIF B. 07940984

- 4 Avepa:** Cursos i formació continuada
- 5 Hª de la veterinària:** La presència d'albèitars a les Illes Balears
- 6 Justícia alimentària:** El meu primer verí
- 7 Perfil col·legial:** Agustí Tomàs Rosselló
- 8 Portada:** Un dia a l'oficina
- 11 Explotacions ramaderes:** El Onsareño (toros braus)

- 12 Formació**
- 15 Actualitat**
- 17 Col·lectiu de jubilats • Actualitat**
- 18 Els nostres centres:** Animals! Serveis Veterinaris
- 20 Semilla:** Utilització de lleguminoses farratgeres en alimentació animal
- 21 Assessoria jurídica:** Bufet Antonio Font
- 22 Cas clínic**
- 23 Altes i baixes • Art al COVID**

Desconnexions, canvis de cara, frau alimentari i altres herbes

Arriba l'època estival, una època en la que una majoria aprofita per trobar i gaudir d'un temps de lleure necessari per desconectar de la professió. Dins l'escenari gairebé de privilegi que suposa treballar actualment en allò en què una persona ha triat i per a la que s'ha format, en el nostre cas la Veterinària en tots els seus àmbits, collir unes vacances (molta gent ho fa a l'estiu) és un exercici gairebé imprescindible per buidar el cap i renovar forces. Al fil de la situació de la feina de veterinar en el nostre país, hem assistit fa poc al naixement espontani d'un moviment associacionista que reclama una major i millor regulació en el marc laboral de la professió, un moviment que ha aglutinat a col·legiats i col·legiades d'un grapat de comunitats autònomes per millorar i dignificar les condicions de feina, un moviment que esperem pugui ajudar a assolir aquest objectiu i que, per suposat, compta amb el suport del COVID.

Xerrant de canvis, s'ha volgut aprofitar la nova imatge del Col·legi, que anirem incorporant progressivament a tots els nostres suports, per fer un redisseny de la revista 'VETERINÀRIA' que teniu a les vostres mans, sense modificar radicalment la línia informativa de publicació i mantenint les seccions de sempre, però sí intentant donar una major projecció a la imatge i esperant que vos engresqui a un enviament de material o de suggeriments perquè voldríem tenir una revista més participativa. Per a qualsevol aportació, heu de saber que vos podeu posar en contacte amb na Marta Carrillo, que gestionarà les peticions al respecte de la revista perquè siguin ateses i traslladades el més aviat possible al comitè de redacció, que se reuneix trimestralment.

No voldríem deixar passar l'oportunitat que brinda aquest espai sense agrair les responsables de la Direcció General de Salut Pública del Govern les facilitats donades per realitzar el reportatge d'una qüestió d'actualitat i de la que tothom en xerra, com és el frau alimentari que s'ha donat en diverses empreses a les Illes i que ha estat descobert gràcies a la feina dels i les professionals que integren el Servei de Seguretat Alimentària, la majoria veterinaris. La intenció del reportatge era fer visible una feina invisible que vetlla perquè els 20.000 establiments relacionats amb l'alimentació que hi ha censats a les Illes compleixin les obligacions sanitàries que marca la Normativa comunitària.

Per últim, i no menys important, dir-vos que ja hem venut l'antic local social, un indret que va ser testimoni mut del creixement i consolidació de la institució i que estava pràcticament amortitzat. Teniu la informació a la circular que des del COVID vos enviarem a començaments de juliol.

Que passeu un bon estiu!

veterinària 77

Edita: Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears (COVIB). **Direcció veterinària:** Jesús Martínez. **Direcció periodística:** Joan Sans (Dirkom). **Consell editorial:** Lluís Riera, Jorge Cañellas, Manuel Ruiz, Tomeu Martí i Iván Plasencia. **Fotografia:** Jaime Reina. **Maquetació:** G. Domenici. **Publicitat:** COVIB (Av. Comte de Sallent, 2, Principal A i B - Tel: 971 71 30 44/49). **Impressió:** Gráficas Loyse. **Dipòsit legal:** PM-495-2013

El Comitè de Redacció recorda als col·laboradors de la revista que poden utilitzar tant el català com el castellà en l'elaboració dels seus articles. Veterinària no es fa responsable ni s'identifica amb les opinions que els seus col·laboradors expressen a través dels treballs publicats. Reservats tots els drets. Prohibida la reproducció total o parcial de qualsevol informació gràfica o escrita per qualsevol mitjà sense el permís escrit del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears.

La formació continuada d'Avepa sobre urgències arriba a Palma

Raquel Picazo, una de les fundadores del grup d'Emergències i Cures Intensives d'Avepa, que duu a terme la seva feina al Centre Veterinari Delicias de Madrid, va ser la ponent de la sessió

L'establiment d'un protocol en base a uns bons coneixements teòrics per actuar amb celeritat i eficàcia en casos clínics d'urgències és la base de la formació continuada d'Avepa que es va impartir a Palma el 12 de maig a l'hotel Occidental de la Platja de Palma, a càrrec de la veterinària Raquel Picazo.

La ponent, llicenciada en Veterinària per la Universitat Complutense i membra fundadora del Grup d'emergències i cures intensives d'Avepa, abordà diferents casos des d'una sèrie de qüestions suggerents com ara: "Què faig si el moix no orina?", "el

ca s'ofega... com actuar?", "acaben d'atropellar-lo... per on començar?" i "quina solució tenc si no vol menjar en l'hospitalització?". Al curs hi assistiren més d'una trentena de manescals.

>>> S'abordaren diferents casos des d'una sèrie de qüestions suggerents com: "Què faig si el moix no orina?".

Jornada de neurologia a Eivissa a càrrec de l'especialista Sergio Ródenas

El passat 28 d'abril, l'hotel Simbad d'Eivissa acollí una jornada formativa d'Avepa sobre neurologia que va ser impartida pel veterinari Sergio Ródenas, *DipECVN, MRCVS, CPAR European Specialist in Veterinary Neurology*, que actualment treballa en un centre de referència a Anglaterra duent el servei de Neurologia y Neurocirurgia i en el centre de referència València Sud com a cap de servei de Neurologia y Neurocirurgia, a més de ser autor de nombroses publicacions i ponent de cursos de diferent àmbit relacionats amb aquestes matèries.

Curs d'interpretació d'anàlisis clíniques en moixos a Menorca

Salvador Cervantes, llicenciat en Veterinària per la UAB i membre de l'AAFP (*American Association of Feline Practitioners*) i de l'ISFM (*International Society of Feline Medicine*) impartí el passat 9 de juny un curs d'interpretació d'anàlisis clíniques en l'espècie felina a l'hotel Capri de Menorca. El temari de la jornada es centrà en la interpretació de proves analítiques de les funcions renal i hepàtica, la interpretació de proves diagnòstiques de retrovirus felins i els diagnòstics de laboratori de la peritonitis infecciosa felina.

Con frecuencia, en las tertulias y conversaciones mantenidas con nuestros colegas veterinarios, las preguntas que muchos hacen o el interés que manifiestan, se concentran en un tema común: ¿Desde cuándo nuestros predecesores los albéitares se establecieron en Baleares?

No es fácil fijar una respuesta exacta, al menos yo no he podido localizar una fecha exacta de este importante hecho, pero por aproximación y en base a los estudios y publicaciones que he tenido la oportunidad de leer, siempre se puede fijar una referencia aproximada.

Como es sabido, la palabra "albéitar", procede de la contracción "al-baitar", de origen árabe, término que usaban los musulmanes para definir a aquellas personas expertas en medicina y cirugía animal, principalmente de los équidos, y que se usó en las zonas de España por ellos ocupadas desde el año 711 hasta 1492, año en que los Reyes Católicos lograron la rendición de Granada, por entonces ya último bastión musulmán en la península.

La denominación de albéitar se extendió en la zona cristiana peninsular, a medida que se iban recuperando los territorios españoles, previamente ocupados por los musulmanes, y ya en 1250, esta denominación fue usada por el rey Alfonso X el Sabio en su obra "Las Siete Partidas" para diferenciar al experto en medicina y cirugía animal, de aquellos que se dedicaban únicamente al herrado.

En las Islas Baleares el dominio musulmán duró desde el año 903 hasta 1229, año en que Mallorca fue conquistada por el rey Jaime I de Aragón, siendo

la isla de Ibiza la segunda en caer (1235) y finalmente en 1286, la Isla de Menorca, que había obtenido desde el inicio un pacto de sumisión a los nuevos gobernantes de las Islas.

La primera noticia de que disponemos sobre la presencia de albéitares en las Islas, aparece al analizar la relación de los terrenos isleños que Jaime I se había comprometido a repartir entre

sus colaboradores en la conquista de las Islas. De acuerdo con los datos que figuran en el libro "El Islam en las Islas Baleares: Mallorca Musulmana según la *Remembrança de Nunyo Sanç i el Repartiment de Mallorca*", escrito por Guillermo Rosselló Bordoy en 2007, en la página 258, se indica que al citado Nunyo Sanç se le adjudicaba la explotación agraria "*Rafal Albaitar*", de "2 jobadas de extensión" que en escritura árabe (rahl al-baitar) tendría un significado de "terrenos del albéitar", lo cual pone de manifiesto la presencia de estos profesionales en la Isla, detalle

este que encaja con la importante producción de caballos y mulos en Mallorca y Menorca en esta época, que se dedicaban en un elevado número a la exportación, ya que tenían una gran demanda en el mercado peninsular, tal como se menciona en el estudio "La Época Medieval Islámica en Mallorca", en sus apartados 7.1.2 y 7.1.4.

Ya posteriormente, un extraordinario conocedor de los inicios de la profesión veterinaria en España, Carmel Ferragud, en su publicación "*Els professionals de la medicina*" (2002), cita la expedición militar a Mallorca que emprendió el Rey Pedro IV de Aragón en 1343, con el fin

de destituir a Jaime III, y especifica que en la comitiva que le acompañaba para tal cometido, estaban presentes "9 albéitares, tres de los cuales tenían tres ayudantes, y el resto dos cada uno", para atender los caballos que iban a participar en los previsibles combates en la Isla, en los que el Rey Jaime III de Mallorca perdió la vida, y Pedro IV se proclamó soberano del Reino de Mallorca.

Si los albéitares permanecieron posteriormente en la isla, no se conoce, pero, indirectamente avala, que la presencia y desplazamiento de los albéitares por distintas regiones era habitual, lo que no habría privado de su presencia y actuación en las Islas.

Es interesante hacer constar que en la Corona de Aragón, el albeiter era también conocido como "Mariscal", denominación esta que en 1344, cogería carácter oficial en la Corte, al ser incluidos su presencia y servicios en la Casa Real, para atender sus caballerizas.

Esto motivó que en las zonas de dominio de la Corona de Aragón (Cataluña, Valencia y Baleares), para definir la actividad del Albeiter, también se utilizara el vocablo, que con el uso popular acabó finalizando como "Menescal", término que aún mantiene un uso corriente en las zonas rurales de nuestras Islas.

El origen de la palabra "Mariscal", y por derivación la de "Menescal", se atribuye a un término procedente del alemán (*marb*, "caballo", y *skalk*, "sirviente"), que tuvo un uso importante durante la expansión en Europa del Imperio Carolingio entre los años 732 y 843 y ya posteriormente con el marcado dominio e influencia a nivel europeo del Sacro Imperio Romano Germánico (962 - 1806).

Por lo que al Reino de Mallorca se refiere, la constancia documental de la presencia de "menescals" en las islas a partir del siglo XV, sin ser numerosa es frecuente, por motivos muy diversos, al actuar muchos de ellos en representación de la entidad en la que estaban integrados, que no era otra, que el reconocido por su antigüedad y buen hacer, *Collegi dels Ferrers*, establecido en Palma.

La presencia de albéitares en las Islas Baleares (I)

Foto cedida per Tomeu Anguera.

Dibujo del "Libro de Menescalia e de Albeiteria et Fisica de las Bestias", de Juan Alvares de Salamiellas. Año 1350. Biblioteca Nacional de París.

TOMEU ANGUERA

El meu primer verí

Informe de Justícia Alimentària sobre les fal·làcies dels productes processats per a nadons i infants de fins a tres anys

Justícia Alimentària ha presentat aquest any l'informe «El meu primer verí», en el qual s'analitzen les fal·làcies dels productes processats per a nadons (0-3 anys) i **tot l'entramat publicitari, d'aval mèdics, etiquetatge confús i reclams nutricionals enganyosos** per recolzar que aquests productes són una alternativa còmoda i saludable al menjar casolà. La majoria d'aquests productes **són altament processats, tenen un escàs valor nutricional i alguns d'ells són clarament insans, de mala qualitat i estan molt allunyats de les bondats inqüestionables de l'alimentació casolana.**

L'organització ha analitzat els trucs publicitaris i de l'etiquetatge i, sobretot, s'ha centrat en el lloc on es compren i de qui reben l'aval, ja que aquests productes es compren, bàsicament, en supermercats i farmàcies i reben l'aval d'associacions pediàtriques tot i ser productes poc saludables. Les principals fonts d'informació que utilitzen les famílies per escollir els aliments infantils són: la recomanació pediàtrica -que inclou la farmàcia com a gran punt de venda-, recomanacions de persones properes, els anuncis de televisió i els reclams en els propis supermercats. A les farmàcies, per exemple, es compren la meitat de les lletes de substitució i una quarta part dels cereals (el 28% del total). Segons Ferran Garcia, autor de la investigació: «aquest fet ens indica que la percepció "mèdica" de l'alimentació infantil està molt estesa i no ha estat casual, sinó que forma part d'un entramat de la indústria per vendre més sota el fals paraigua de la salut». A més, afegeix que s'aconsegueix donar a entendre que «si un potet s'anuncia per televisió i a més ho avala una associació de pediatria, l'opinió social és que ha de ser veritat i saludable; en cas contrari, "algú" ho prohibiria; res més lluny de la realitat».

A l'Estat espanyol es facturen 500 milions d'euros i es fabriquen 60.000 tones de producte alimentari infantil dividit en tres grans sectors: els derivats lactis de substitució, les farines i cereals (les farinetes) i els aliments sòlids texturitzats (els potets). A aquests cal afegir: postres industrials, galetes, aperitius, xocolates, etc. Es tracta de la gamma de productes amb major creixement de vendes dels últims anys. Això vol dir que cada família gasta més de 300 € anuals per nadó en alimentació industrial i que consumeix, per posar un producte exemple, 94 potets anuals.

PRODUCTES DIRIGITS A LA INFÀNCIA CARREGATS DE SUCRE

El principal problema d'aquest tipus de productes és que **contenen alts nivells de sucre**. Després d'analitzar els productes de les principals marques, s'observa que les farinetes contenen entre 21 i 23g de sucres cada 100g de mitjana. Això vol dir que, **si un nadó consumeix aquestes farinetes durant uns 4 mesos, ingerirà només per aquest producte gairebé 1,5 kg de sucre**. És important recordar que l'Organització Mundial de la Salut (OMS) recomana no donar sucre ni sal a aquestes edats.

Un altre aspecte analitzat és que, **tot i que la majoria d'aquests productes conté grans quantitats de sucre, no apareix en l'etiquetatge com a tal**. Això és possible pel procés d'hidròlisi a què estan sotmesos els cereals i pel buit legal al respecte. Tot i que aquests productes contenen un 20-30% de sucre fruit d'aquest procés industrial, no apareix com a ingredient i, a més, s'etiqueten com a «0% sucres afegits».

LA PREVALENCIA DE MALALTIES RELACIONADES AMB L'ALIMENTACIÓ PROCESSADA

El que s'entén actualment per alimentació infantil es va inventar als anys 20 del segle passat. Fins llavors, no existia cap categoria que s'anomenés «alimentació infantil» i la població menor de 3 o 4 anys, un cop deslletada, menjava menjar. No obstant això, avui dia, el primer problema de salut pública a l'Estat espanyol són les malalties relacionades amb la mala alimentació i algunes manifestacions d'això, **com el sobrepès i l'obesitat, tenen una prevalença molt alta en la població infantil**. És per això que el consum de sucre en edats primerenques ha portat al fet que l'OMS i múltiples governs europeus actuessin limitant (o recomanant la seva limitació en el cas de l'OMS) la publicitat infantil d'aliments excessivament ensucrats o implementant un etiquetatge clar. Encara que l'Estat espanyol està al capdavant dels països amb problemes de salut infantil derivats de l'alimentació insana, es troba a la cua dels països que apliquen mesures polítiques efectives per lluitar contra ells.

En aquest sentit, Justícia Alimentària reclama a l'Administració pública de l'Estat prohibir la publicitat d'aliments insans dirigits a la infància, prohibir la propaganda i venda d'aquests productes alimentaris en centres mèdics i farmacèutics, regular el conflicte d'interessos de les empreses en temes de salut i prohibir la participació d'organitzacions que tinguin conflictes d'interessos entre els seus objectius privats i públics en la presa de decisions sobre la salut pública.

La campanya es va presentar a Mallorca, en el marc de la Diada d'Agricultura Ecològica celebrada el mes d'abril a Porreres, i properament es farà a Menorca, amb la intenció d'incidir en la premissa de què no hi ha bona alimentació sense una bona agricultura.

Fa no tant, quan no hi havia mòbils, o eren un aparell extraordinari, Agustí Tomàs (Porreres, 7 de gener de 1959) aprofitava l'hora del dinar per seure's a la taula, al costat del contestador automàtic, amb un bolígraf i una llibreta, i passava una estona apuntant els missatges que li havien deixat durant el matí, mentre treballava entre vaques. Era la manera (i el moment) que tenia per prendre nota de les feines que li sortien. Una darrere l'altra. Des de fa dècades. Perquè no concep la seva professió d'una altra manera. Assegura que el seu ideal és el del mestre Pep Aguiló, de fer feina fins el darrer dia, però augura que no podrà i ho lamenta. "No aspir a res més que a ser un bon manescal de camp", clou.

Essent el gran de tres germans nascuts en el si d'una família pagesa, Agustí Tomàs va tenir molt clar de ben jovenet quina era la seva vocació i estudià Veterinària a Saragossa. Li costà tant al començament que a mitjan carrera va estar a punt de deixar-ho córrer, cosa que finalment no va fer, afortunadament per a ell i, sobretot, per als milers d'animals de la ruralia mallorquina que ha tractat des d'aleshores. Avui parla amb autèntica passió d'una professió que supura per cada porus de la seva pell. Tota vegada superat aquell moment d'incertesa, el jove Agustí tirà endavant com un ruc i es llicencià amb solvència. Féu la 'mili' a la Prefectura de Cria Cavallar de Madrid, on topà amb el tinent coronel Fernando Muñoz Galilea, una de les seves grans influències professionals, el qual li va transmetre "la dignitat, seriositat i professionalitat, independentment de l'estatus de l'animal que tractava i del moment en què ho feia", diu. Recorda somrient el dia en què un comandament militar li va dir que ser veterinari no era "ni trot ni galop, sinó un mal pas", però allò no féu més que reforçar-lo. També en aquells dies, durant els permisos militars a Mallorca, entrà en contacte amb Xisco Ferrer, 'el manescal rajoler', qui l'introduí en la feina de camp a l'illa i es convertí en el seu mestre. "Xisco Ferrer no se n'anà mai a jeure sense visitar un cas. Me marcà profundament", assegura, recordant el veterinari finat enguany.

En acabar el servei militar, a mitjans de la dècada dels 80, Agustí retornà definitivament a Mallorca ("on vaig néixer i on vull morir", diu) i se cercà la vida com a manescal recurrent-la per amunt i per avall. Primer féu campanyes de sanejament i treballà per a la casa de pinsos

Agustí Tomàs Rosselló

Intendència veterinària al món rural

>>> No aspir a res més que a ser un bon manescal de camp.

Guissona, des d'on passà a Numasa i, més tard, a fer de veterinari titular de Porreres, substituint Toni Oliver Pou durant 13 mesos. L'any 1991 entrà a fer feina per Piema, on romangué vint anys fent porquí, feina que compaginà amb la clínica. Fou testimoni del progressiu procés de transformació de la Mallorca rural i recorda com l'any 1992 assistí al primer gran tancament de finques de vaques lleteres, una tendència que anà creixent i que acabà pràcticament per liquidar la indústria lletera a Mallorca. "Va ser un primer indicador del que ha passat a l'illa. Actualment els animals de producció són invisibles, i aquest fet ha modificat la vida als pobles i la seva fisonomia. Ja no

existeix l'illa en la que vaig néixer. Ara Mallorca està plena de gent però és una Mallorca deserta", afirma, referint-se al Pla de Mallorca. És veterinari de l'ADS de ramat boví Call Vermell, on passà de treballar amb 4.000 animals a fer-ho amb un mil·lenar, i de l'ADS Porc Negre Mallorquí.

Malgrat que les vicissituds econòmiques i socials han transformat la ruralia i, per tant, la professió, el mòbil d'Agustí Tomàs sempre és obert i el seu cotxe sempre a punt per fer quilòmetres. El darrer exemple, fa un parell de diumenges, quan a les 19 del capvespre rebé una trucada des de Binibona (Selva) perquè un verro havia mossegat un ruc i no havien trobat cap manescal en disposició d'acudir-hi. No recordava haver anat mai al llogaret, ni sap com arribaren a ell, però es pujà al seu vehicle sense perdre temps i partí cap allà per continuar sentint-se un privilegiat, fent allò que més li agrada i com li agrada. Després de 34 anys es veu que no li ha anat malament.

Un dia a l'oficina

Els 38 inspectors del Servei de Seguretat Alimentària de la Comunitat Autònoma, la majoria veterinaris, vetllen perquè els gairebé 20.000 establiments de 19 àmbits alimentaris diferents que operen a les Illes compleixin la normativa sanitària

Existeixen determinats moments en què algunes qüestions pareixen copsar la primera plana de l'actualitat informativa. Moments en què les notícies vénen sobtadament i se'n van amb la mateixa rapidesa que es feren públiques... i de les que no se'n torna a parlar perquè l'actualitat mor i queda desfasada al mateix ritme vertiginós amb el qual arribà. Però el que no se detalla i, per tant, moltes vegades es desconeix, és que aquestes informacions solen ser el resultat d'una àrdua feina de setmanes o de mesos, d'un tasca feta per professionals escrupolosos no exemptes de dificultats, com succeeix en el cas que ens pertoca, de seguretat alimentària, una tasca realitzada en bona part per veterinaris i que en els darrers mesos a botat a la palestra a les Illes Balears arran de la detecció d'un grapat de casos de frau alimentari. Com s'arriba al seu descobriment? Quina feina hi ha darrere? I, sobretot, com és la feina dels professionals veterinaris que se dediquen a aquesta tasca des del Servei de Seguretat Ali-

mentària de la DG de Salut Pública del Govern de les Illes Balears?

Aquesta revista passa una jornada de feina, o part d'ella, amb Eugeni Matas, veterinari i inspector del Servei de Seguretat Alimentària, qui ens dóna a conèixer un procediment de feina complex i burocratitzat, però absolutament imprescindible per fer costat sanitari als gairebé 20.000 establiments relacionats amb l'alimentació, siguin bé empreses amb registre sanitari (donades

>>> En els escorxadors sempre hi ha hagut veterinaris... i una gran part dels inspectors de sanitat són veterinaris.

d'alta en el Ministeri i amb autorització per vendre a tota Europa i, amb exigències són més grans) o bé establiments minoristes (inscrits en el registre autonòmic: bars, restaurants, que no venen a tercers sinó a consumidors finals), censats actualment a les Illes. Li demanem a Eugeni Matas, en primer lloc, la relació entre la professió veterinària i la alimentació i qualifica el lligam d'històric. "L'activitat amb els aliments, especialment si són d'origen animal, sempre ha estat habitual de la nostra professió. A la carrera sempre ha existit el que aleshores s'anomenava especialitat de bromatologia, sanitat i tecnologia dels aliments. En els escorxadors sempre hi ha hagut veterinaris... i una gran part dels inspectors de sanitat són veterinaris".

La invisibilització d'aquest àmbit de la professió (si bé és cert que hi treballa un baix percentatge dels col·legiats a les Illes i, per tant, se'n parla manco), no molesta en absolut l'inspector perquè la seva feina és una altra, però a tothom li agrada ser reconegut, especialment si

es tracta d'una feina que resulta clau per desemascarar frau que suposen una càrrega de dinamita a la salut pública d'una comunitat i que, per tant, poden afectar a milers de ciutadans i ciutadanes, en aquest cas de les Illes.

LA RÀTIO MÉS BAIXA

"Balears és, amb Múrcia, la comunitat autònoma amb pitjor ràtio d'inspectors per habitant, explicava recentment Margalida Buades, veterinària i cap de servei de seguretat alimentària de la Direcció General de Salut Pública. Afegia Buades que les xifres no tenien en compte el número de turistes, amb la qual cosa la ràtio disminuïa molt més. A les Illes hi ha 38 inspectors de seguretat alimentària per controlar gairebé 20.000 establiments de 19 àmbits alimentaris diferents. L'any passat es visitaren el 22% dels establiments minoristes, i enguany es preveu que es visitin al voltant del 18%. Són xifres baixes en comparació amb països del nostre entorn, com el Regne Unit o Dinamarca, on la mitjana és d'una inspecció a l'any per comerç, i que deixen clara la necessitat de recursos d'aquest servei. En ser demanat per la situació, Eugeni Matas fa un símil i la compara amb un llençol curt que un estira quan té fred, deixant els peus a l'aire. "Els inspectors anam fent el nostre camí i arribam on arribam. És una qüestió matemàtica. Decidim on hem d'anar en base al risc que pot presentar un establiment", explica.

El Servei de Seguretat Alimentària treballa amb autonomia en el marc d'una Normativa europea formada per Reglaments, que canvien i evolucionen i que a nivell estatal estan contemplats en els successius plans nacionals. Els inspectors fan feina sobre la base d'uns documents que denominen ITes, que són documents d'instrucció de feina fets per inspectors o pel propi Servei, els quals duen informació necessària sobre les transaccions entre operadors. N'existeixen uns 150 i marquen el procediment que s'ha de seguir per elaborar els diferents informes, anant des d'alertes a immobilitzacions.

Com és un dia a l'oficina? "Paperassa i preparar per a la setmana següent", respon Eugeni Matas, qui detalla que setmanalment fa quatre dies de visita i un d'oficina. Explica també que els inspectors de seguretat alimentària fan guàrdia un dia rotatori, en el qual fan atenció al públic a l'oficina. En aquest sentit, les consultes més habituals tenen a veure amb la resolució de dubtes com, per exemple, què es ne-

cessita per obrir un bar, encara que també hi va gent que ha tingut problemes amb una inspecció i vol saber com solucionar-los o, fins i tot, persones que van a denunciar. Desvetlla Eugeni Matas que hi ha molts de casos de desconeixement, de gent que no s'informa prèviament a posar en marxa un negoci. "A ningú se li ocorreria no estar al dia en matèria de seguretat social o a nivell fiscal i, en canvi, a nivell sanitari o de seguretat alimentària no se donen les passes informatives prèvies adients i per això de vegades els empresaris se'n duen sorpreses", explica el veterinari. La desinformació, en algunes ocasions, és motiu d'incompliment, però també hi ha casos marcadament intencionats, com són els darrers de majoristes que han sortit a la premsa. "Una cosa és que no se faci net o que no s'arregli una càmera frigorífica i l'altra és un frau sanitari, que és producte d'una premeditació a l'hora de falsificar l'e-

>>> L'any passat es visitaren el 22% dels establiments minoristes, i enguany es preveu que es visitin al voltant del 18%.

tiqueta d'un producte que un sap que no pot comercialitzar per modificar la seva vida útil", diu l'inspector.

UN DIA D'INSPECCIÓ

Avui Eugeni Matas visita un establiment donat d'alta del registre sanitari del Ministeri, que cuina i serveix menjars preparats per cuinar i també serveix 'in situ', per la qual cosa és tractat també com a minorista. La visita es compon de dues parts: la primera és un plaç, o control posterior, per certificar que l'establiment ha complert amb els requeriments que quedaren pendents en la darrera visita, feta mesos enrere; la segona és un control programat, que és una visita a la cuina en la qual es revisen les instal·lacions i el sistema d'autocontrol (que és el procediment pel qual l'empresa garanteix que fa les coses bé quan els inspectors no hi són) i les pràctiques del moment de la cuina central. L'inspector va acompanyat per personal de gerència o per la persona responsable del programa de gestió de seguretat alimentària, i pel cap de cuina, que li va contestant tots els requeriments que se li fan.

"La vida útil dels productes, l'activitat, la caducitat, el manteniment de la cadena de fred, el control, proveïdors, traçabilitat... tot això és a la normativa i és a la bibliografia sanitària, però només ho miram 'in situ' en el moment que hi anem. És la pròpia empresa la que ha de garantir que està

El Servei de Seguretat Alimentària de la CCAA realitza una feina complexa i burocratitzada, però absolutament imprescindible per fer costat sanitari als gairebé 20.000 establiments relacionats amb l'alimentació censats a les Illes.

bé", explica Eugeni, que s'ha enfundat una bata per fer la visita. Allò habitual és que hi hagi una responsabilitat dels establiments i no es detectin problemes importants, però quan això no succeeix, el cos d'inspectors de seguretat alimentària, emparat per la normativa, pot actuar i prendre mesures cautelars. "Si anem a un lloc i veim

alguna cosa malament i que pot suposar un perill, com agents de l'autoritat competent en matèria de salut pública i seguretat alimentària de la CCAA que som hem d'actuar", sentència Eugeni. Dins el ventall de mesures cautelars que es poden adoptar, s'hi troben la immobilització de productes, la proposta de suspensió d'activitat,

l'ordre de suspensió o tancament, entre d'altres. "Que n'adoptem alguna d'elles no vol dir que els productes estiguin malament, sinó que no hi ha garanties sanitàries suficients", diu. "La norma ens permet prendre mesures cautelars, provisionals, per motius de salut pública, però també, per exemple, aixecar una suspensió provisional quan aquestes raons es corregeixen", afegeix. Respecte les mesures cautelars, finalment, cal destacar que la norma refereix que l'actuació sempre s'ha de fer cercant la mesura menys nociva per a l'inspeccionat mentre ens donin garanties sanitàries suficients.

Quan finalitza la inspecció o l'auditoria, s'elabora una acta de la qual se'n lliura una còpia a l'inspeccionat i que serà el document a partir del qual ha de fer feina si se li fa qualche requeriment. L'inspector donarà un termini per dur a terme allò encomanat i per revisar les informacions, cosa que l'inspeccionat haurà d'acreditar. En cas d'arxiu, l'expedient passarà a la base de dades de la Conselleria de Salut.

Casos mediàtics

Els inspectors estan obligats a mantenir el sigil·li professional en aquells casos que romanen oberts, però sí poden fer referència als que estan en mans de la justícia, com són els casos de falsificació d'informació alimentària que esclataren enguany a l'Illa i ompliren pàgines i minuts d'informació. Eugeni Matas reflexiona sobre els trets en comú dels casos i desvetlla la importància d'una feina coordinada amb la Policia, la qual cosa ha permès al seu servei arribar més enfora. "Els casos -diu Eugeni Matas- tenen l'element comú de que reuneixen evidències de manipulació de la data de caducitat o de consum preferent, que se diu vida útil. L'operador econòmic hi ha posat una intencionalitat d'engany, que no és, per exemple, que no hagi tengut temps de fer net. Els operadors econòmics estan obligats a llençar productes d'origen animal com a SANDACH (subproductes animals i productes derivats no destinats a consum humà), sobre els quals existeix una

normativa molt específica que se va fer més estricta arran dels casos de les vaques boges, i que els obliga a entregar els productes a un gestor autoritzat donat d'alta a la CCAA i a guardar el document que ho acrediti. En els casos referits, les empreses inspeccionades no tiraven els productes i allargaven la seva vida útil quan es tractava de productes caducats o de consum preferent superat per comercialitzar-los". Matas matisa que "una cosa és que un producte es posi dolent i l'altra que el producte no sigui segur". "El frau sanitari a

nivell alimentari -continua Matas- és una cosa que s'està protocolaritzant relativament de fa poc. En aquest sentit, a nivell d'Europa hi ha un programa (*Better training for safer food*), que edita cursos per anar formant els inspectors i que enguany ha abordat per primera vegada un curs especialitzat en gestió del frau alimentari. Aquesta és la situació".

Matas lloa la coordinació del servei de seguretat alimentària amb les forces de seguretat: "Ens ha ajudat que les evidències que s'han trobat a nivell de visita in situ, que han donat lloc a una sèrie d'actuacions, han estat recolzades després a nivell de les investigacions policiaques amb la detenció d'extreballadors. La suma de la nostra feina i dels testimonis a la Policia ha resultat clau". Finalment, l'inspector llença un missatge més global: "La ciutadania pot estar tranquil·la. Els inspectors anam a molts de llocs i no trobam aquests desastres. No hem de partir de la base que tots ho fan, si bé era una qüestió que havíem de potenciar. Hem de seguir cercant i perseguint".

El Onsareño (Son Ferriol) Ganadería de toros bravos

Sergio Galdón Garau gestiona la única ganadería de toros bravos que existe en Baleares y es, a sus 26 años, el segundo ganadero de toros de lidia más joven de España. Además, realiza desde hace un tiempo su actividad sobre el alambre, con la amenaza de una fecha de caducidad legislativa que le ha obligado a exportar el 100% de lo que produce, pero también con la ilusión que le proporciona el hecho de dar continuidad a una liturgia y una tradición que ha llamado desde pequeño. Lo ha hecho siguiendo la estela de su padre, Ángel Galdón, un ganadero de bravo de segunda generación (también de ovino y caprino), procedente de Jaén, que hace más de 30 años inició la aventura de cría de toros de lidia en *s'Hort de Sant Pere*, en Son Ferriol, y con quien actualmente lleva la explotación El Onsareño (gentilicio de Onsares, su pueblo de procedencia). Esta actividad llevó a la ganadería a ser una referencia en el mundo del toro en Baleares... hasta que la actividad empezó a decaer "por las continuas trabas que se han ido poniendo en esta tierra por razones políticas", sentencia Sergio Galdón.

Detalla el ganadero que en Baleares el cambio de tendencia se inició a mediados de los años 90, cuando por ley empezaron a acotarse las plazas en las

que se podía torear, pues debían ser plazas de construcción fija de, al menos, 100 años de antigüedad. Ese punto de inflexión influyó en su trabajo. Explica que desde entonces hasta ahora su producción se ha reducido a la mitad, hecho en el cual influye también el encarecimiento de los costes de producción al que se enfrenta en Baleares el sector primario. No obstante, hace poco han enviado una decena novillos a Salamanca (situación curiosa tratándose de una provincia con una notable producción de reses de lidia), algo de lo que enorgullecerse "porque indica que hacemos las cosas bien", concluye. La producción de hembras, por otra parte,

La ganadería, ubicada en Son Ferriol, lleva más de treinta años dedicándose a la cría de toros de lidia.

se tienta en la plaza, donde los ganaderos ven sus condiciones y las destinan a reproducción o las desechan al matadero para entrar en la cadena alimentaria. En este sentido, recientemente ha surgido una entidad que ha registrado la marca 'carne de lidia', un hecho que, unido a la emergente corriente gastronómica que fomenta el consumo de carne de toro, un producto considerado 'gourmet', revaloriza el producto y abre una puerta de negocio a unos productores que históricamente han trabajado en otra dirección.

El Onsareño tiene a los animales divididos en cercados según su edad, donde los añajos (1 año), los erales (dos), los utrerros (tres) y los toros (a partir de 4) llevan una vida de lo más apacible, alternando una dieta diaria de 8 kilos entre pienso y heno, parte del cual se produce en la misma finca. Desde el punto de vista sanitario, los veterinarios de Semilla Llevan el control anual de la finca, siendo los animales saneados de brucelosis, tuberculosis, leucosis y perineumonía (no se ha registrado nunca ningún caso positivo), y una vez al año un veterinario se desplaza a Palma desde la Asociación Nacional de Criadores de Toros de Lidia para vacunar, desparasitar y marcar a fuego (herrar) a los animales del guarismo (año ganadero) correspondiente. Sergio Galdón no desiste en continuar realizando la actividad como la ha aprendido de sus antepasados, si bien reconoce que el panorama para la cabaña brava en la CCAA es bastante desolador. "En el resto de España, si bien la situación no es como aquí, la crisis en el sector ha llevado a la desaparición de un buen número de ganaderías y, por tanto, de encastes—dice que alrededor de un 60-70%— y una vez sucede eso son irre recuperables", lamenta Sergio.

Organitzat el primer curs d'introducció a l'experimentació animal per a veterinaris

La directora general d'Accreditació, Docència i Recerca en Salut del Govern, Margalida Frontera, inaugurarà el curs

El COVIB organitzà a mitjans de juny un curs formatiu en un àmbit d'intervenció professional complex des del punt de vista legal i ètic: l'experimentació amb animals. El curs, impartit per les veterinàries Maria Teresa de Francisco i Anna Tomàs, tenia per objectiu introduir als assistents en el món de l'experimentació amb animals i anava especialment dirigit a tots aquells veterinaris que s'han plantejat la realització d'estudis

d'investigació i la seva publicació. Margalida Frontera, directora general d'Accreditació, Docència i Recerca en Salut de la Conselleria, inaugurarà la sessió.

El temari girà al voltant de l'ètica el benestar animal i les 3Rs, abordà la legislació relacionada amb l'experimentació animal i xerrà dels comitès d'ètica d'experimentació animal i de la documentació necessària per fer avaluació de projectes i com emplenar-la. Maria Teresa de Francisco és la veterinària responsable de l'estabulari de la UIB des de l'any 2002; Anna Tomàs, per la seva part, és actualment la veterinària designada i responsable de benestar animal de l'estabulari de l'Institut d'Investigació Sanitària de Palma (IdISPa).

>>> El curs va ser impartit per Maria Teresa de Francisco, responsable de l'estabulari de la UIB, i Anna Tomàs, responsable de benestar animal de l'estabulari de l'Institut d'Investigació Sanitària de Palma (IdISPa).

Formació sobre inspecció en els escorxadors de l'espècie porcina

La veterinària i cap de secció XIV d'escorxadors i indústries càrniques de la Conselleria de Salut, Maria Lucia Tascon, impartí el passat abril, en doble sessió, un curs de la línia de salut pública sobre la inspecció *ante mortem* i *post mortem* en els escorxadors de l'espècie porcina.

Entre altres coses, es revisaren els aspectes generals de la inspecció *ante mortem*, i s'explicà la seva importància, s'ensenyà la realització de valoracions de l'estat sanitari de l'animal viu i a prendre decisions al respecte i també a reconèixer la responsabilitat del veterinarí oficial durant la inspecció *post mortem*. També es donaren les nocions necessàries per realitzar una correcta presa de decisions relatives a la carn quant a perills específics i els processos patològics més freqüents.

Curs de radiologia toràcica cardíaca en petits animals

El passat dia 2 de juny la sala d'actes del COVIB acollí un curs de radiologia toràcica orientat a veterinaris de petits animals, que va córrer a càrrec de Jordi López, especialista europeu EVBS® i RCVS en cardiologia veterinària i que actualment treballa a cavall entre l'Hospital Veterinari Canis Mallorca i l'Hospital Clínic Veterinari de la Universitat Autònoma de Barcelona, del qual n'és el cap de cardiologia. El curs perseguia aprofundir en l'avaluació cardiovascular mitjançant la radiologia toràcica, fent un intent d'assentar les bases de la radiologia toràcica en la clínica diària pel que fa la qualitat de la imatge, projeccions bàsiques i anatomia radiològica des del punt de vista del cardiòleg veterinarí.

Congrés Veterinari d'Eivissa, any II

Pachi Clemente i Judith Bertran en foren els ponents; Amalia Agut, ponent del pre-congrés, hagué de reubicar la seva exposició per problemes logístics externs

Eivissa ha viscut enguany la consolidació d'una iniciativa engegada l'any passat per un grup de veterinaris pitiusos, el Congrés Veterinari d'Eivissa, amb la celebració de la seva segona edició, que resultà ser un èxit d'organització i assistència, ja que comptà amb la presència d'uns 40 participants, la meitat de les Illes però també arribats d'altres punts de la geografia peninsular com Catalunya, Galícia, Madrid... i, fins i tot, una participant de Canàries.

El Congrés va tenir lloc els dies 18 i 19 de maig a l'hotel Torre del Mar de la capital pitiusa, i els ponents foren Pachi Clemente, que repetia, i Judith Bertran, els quals tractaren respectivament

la part mèdica i quirúrgica del programa, donant les xerrades de manera conjunta i detallant l'abordatge de cada cas dins la seva especialitat. Així, per exemple, Judith Bertran recomanà i explicà com es fa una mastectomia radical en els tumors de mama de gats, i Pachi Clemente recomanà un protocol quimioteràpic per quintuplicar el període mitjà de supervivència dels moixos (passant dels 400 a 2.000 dies) respecte la cirurgia.

L'organització va preveure un pre-congrés per a dia 17 hora-baixa, però uns problemes logístics aliens impossibilitaren l'arribada d'hora de la ponent, Amàlia Agut, que hagué de passar les seves exposicions al dia següent després del congrés.

Sessió formativa d'oftalmologia equina

La introducció a un maneig bàsic de l'exploració ocular, d'úlceres corneals o d'ERU, l'abordatge dels diferents tractaments en el cas d'algunes malalties reincidentes, o la discussió de casos en taula rodona per aprendre la interpretació de fotografies, i com fer-les per ajudar a interpretar lesions oculars, foren alguns dels objectius del curs d'oftalmologia equina organitzat pel COVIB el passat 6 d'abril, amb la ponència d'una especialista d'alt nivell com és na Marian Matas.

El repte de les col·lectivitats felines per als veterinaris

El COVIB organitza un curs per aprofundir en els coneixements necessaris per poder supervisar una colònia felina i actuar davant dels diferents problemes mèdics i de salut pública que hi puguin aparèixer

La veterinària mallorquina Llibertat Real ha estat presidenta i membre del comitè científic de GEMFE, el grup d'estudi de medicina felina d'AVEPA.

El Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears (COVIB) va incloure enguany dins el seu programa de formació una jornada tècnica per abordar, des del punt de vista mèdic, un repte sanitari i de benestar animal present en els nuclis poblacionals de la nostra societat: les col·lectivitats felines. La jornada, dirigida essencialment a veterinaris que re-

alitzin activitats dirigides a la gestió de colònies felines, va tenir lloc el passat 16 de juny a l'aula de formació del Col·legi, i va córrer a càrrec d'una de les principals especialistes d'Europa, la veterinària mallorquina Llibertat Real.

El curs, acreditat per la Comissió de Formació Continuada de Professions Sanitàries de les Illes Balears, aprofundí

en l'exposició dels coneixements necessaris que han de tenir els professionals que supervisen una colònia felina per poder actuar davant els diferents problemes mèdics i de salut pública que puguin aparèixer, així com per donar l'orientació adient als cuidadors i cuidadores de la colònia. Es parlà de qüestions com el maneig d'una colònia felina (com mantenir-la sana i estable), les zoonosis presents, les malalties infeccioses responsables de grans mortalitats en col·lectivitats felines (panleucopènia felina o el calicivirus felí sistèmic virulent), o les malalties cròniques d'origen infecciosos que es poden trobar en els moixos adoptats de la colònia i com es poden controlar.

Llicenciada en Veterinària a Saragossa i acreditada en medicina felina per AVEPA, Llibertat Real ha orientat tota la seva activitat professional cap al benestar felí. És membre de l'AAFP (*American Association of Feline Practitioners*) i la ISFM (*International Society of Feline Medicine*) des del 1996, ha estat presidenta i membre del comitè científic de GEMFE, el grup d'estudi de medicina felina d'AVEPA, i ha realitzat els tres cursos de medicina i cirurgia felines de l'*European School for Advanced Veterinary Studies (ESAVS)*, a Zurich, entre d'altres. Actualment fa feina a la clínica Ayavet, de Boadilla del Monte, on veu casos de primera i segona opinió de medicina felina, amb una orientació especial a les col·lectivitats.

Curs de maneig d'urgències

El veterinari Luis Bosch, responsable del servei d'emergències i vigilància intensiva de la Fundació Hospital Clínic Veterinari UAB, impartí el passat abril al COVIB un curs orientat a revisar la literatura més actual amb una aplicació pràctica en el maneig d'urgències comuns en la clínica de mascotes.

Conferència sobre protecció de dades

Com pot afectar el nou Reglament europeu de protecció de dades a un veterinari i a una clínica veterinària va ser l'epicentre de la conferència que el passat 30 de maig organitzà el COVIB al Col·legi amb la presència del consultor especialitzat Víctor Manuel Hernández. Es donaren a conèixer les novetats més significatives que presenta l'actual Llei Orgànica de Protecció de Dades i el seu reglament, s'explicà què és una dada de caràcter personal i com pot obtenir-se el consentiment per compartir-la i se detallaren els nous drets dels afectats, entre altres qüestions.

El COVIB insta als municipis a obrir els ulls davant els atacs de cans a ramat

Tolo Palou exposa davant l'Assemblea de batles i batllesses de Mallorca una sèrie de mesures a prendre respecte una greu problemàtica en el món rural i es mostra crític amb la tebiesa davant la primera causa de mortalitat de la ramaderia ovina de Mallorca

El vicepresident del COVIB, Tolo Palou, féu a mitjans de juny una exposició davant l'Assemblea de batles i batllesses de Mallorca sobre una problemàtica present en molts de municipis, com són els atacs de cans al ramat, i que s'ha convertit en la primera causa de mortalitat a la ramaderia ovina de Mallorca (que compta amb uns 200.000 caps), amb més d'un miler de baixes d'ovelles al nostre camp. Tolo Palou posà èmfasi en la gravetat de la situació i desvetllà que "el ramader ja fa temps que ha deixat de denunciar les agressions perquè ho considera una pèrdua de temps, ja que són comptades les ocasions en que el ramader és indemnitzat per les morts sofertes (en cap cas per les pèrdues indirectes) i, degut a la seva indefensió i molts de cops humiliació, es veu obligat a prendre la justícia per la seva ma, o abandonar l'ofici".

Tolo Palou reivindicà la figura del COVIB com a principal entitat d'assessoria tècnica en totes les lleis de benestar animal i destacà la seva activa participació en l'assessorament i revisió de la majoria d'ordenances municipals que s'han dut a terme a les nostres illes. De la mateixa manera, advertí que "la part emocional que molts de cops envuola les mesures aplicades en certes legislacions, xoca freqüentment amb la crua realitat".

Palou aprofundí en els nivells tècnic, sanitari, legal i emocional dels fets i explicà que la presentació dels atacs al ramat ha canviar en els tres darrers anys, en relació directa amb la forma dels nous establiments poblacionals a la zona rural. "Els atacs a guardes han anat en augment durant els darrers tres anys i

veient la desesperació dels ramaders i la ràbia de la indefensió, pensam que hem tengut molta sort de que no hagi hagut cap desgràcia a l'hora de resoldre els seus conflictes", digué.

Tolo Palou revisà la normativa actual (Llei 1/1992, de 8 d'abril, de protecció dels animals que viuen a l'entorn humà i el RD 287/2002 sobre cans potencialment perillosos (CPP), i, finalment, féu una sèrie d'aportacions per assolir una millor eficiència, com un major control d'aspectes normatius municipals com la identificació electrònica, la vacunació antiràbica o la tinença responsable: tenir un protocol d'actuacions clar en casos d'animals capturats abandonats i vagabunds; fixar una prohibició d'anar a passejar amb cans per finques privades i camins, ja que el ramader té pocs recursos per poder denunciar als nombrosos propietaris que duen els cans amollats i descontrolats; emprar el RIACIB com a cens global; o crear una via de denúncia ràpida de les agressions amb acompanyament al ramader en tots els passos a seguir per dur la denúncia fins al final del judici, entre d'altres. El vicepresident fou contundent: "La solució al problema la teniu a la vostra ma, teniu normativa suficient per aplicar i no ho heu fet".

CONSULTA AMB ELS VETERINARIS

Més endavant, el COVIB demanarà col·laboració als veterinaris que vulguin perquè expliquin de quina manera gestionen la tinença responsable d'animals de companyia, les ordenances, etc. als municipis en els que treballen i així conèixer la seva realitat i la seva opinió de com podria millorar la seva feina.

SEMINARI SOBRE LEISHMÀNIA PALMA. El passat dia 26 d'abril Xavier Roura, doctor i veterinari en el servei de medicina interna de l'Hospital Clínic Veterinari de la UAB, impartí a la sala de formació del COVIB un seminari sobre leishmaniosi sota el títol 'La clau en el maneig de la leishmaniosi canina'.

L'OCV posa en marxa la Xarxa jurídica de col·legis de veterinaris d'Espanya

Els advocats de prop de 20 col·legis veterinaris, entre els quals s'hi trobava el del COVIB, es van reunir a finals de juny a la seu del Consell General, a Madrid, per establir les bases d'una xarxa jurídica col·legial, tal com es va proposar en l'última Assemblea General de Presidents celebrada a Barcelona.

Els lletrats reunits varen tractar una àmplia quantitat de temes que afecten a l'Organització Col·legial Veterinària i als veterinaris col·legiats com la caducitat, prescripció, tipicitat i sancions en els expedients disciplinaris, la col·legiació obligatòria, les funcions de les comissions deontològiques, normativa en l'àmbit de la competència, la competència deslleial o els problemes que presenten a determinats indrets les protectores d'animals, entre d'altres.

Els reunits varen acordar seguir intercanviant informació sobre aquests temes a través d'eines en línia i es van citar per a una altra reunió a la tornada de l'estiu per explorar possibles mecanismes que puguin articular la Xarxa jurídica de l'OCV.

Una cosa es decir que trabajamos en PRO de su negocio.
Otra es hacerlo:

Cuenta Expansión Negocios PRO

Bonificamos tu cuota de colegiado

1 / 6

Este número es indicativo del riesgo del producto, siendo 1/6 indicativo de menor riesgo y 6/6 de mayor riesgo.

Banco de Sabadell, S.A. se encuentra adherido al Fondo Español de Garantía de Depósitos de Entidades de Crédito. La cantidad máxima garantizada actualmente por el mencionado fondo es de 100.000 euros por depositante.

10%

+

Gratis

+

0

+

Gratis

de tu cuota de colegiado máximo 50 euros.*

Servicio Kelvin Retail, información sobre el comportamiento de tu negocio.¹

comisiones de administración y mantenimiento.²

Válido para una tarjeta de débito y una de crédito por titular en caso de persona física y por autorizado en caso de que el titular sea una persona jurídica.

Y muchas más ventajas. La **Cuenta Expansión Negocios PRO** es la cuenta pensada para que despachos profesionales, autónomos, comercios y pequeñas empresas se hagan grandes.

llámanos al 900 500 170, identificate como miembro de tu colectivo, organicemos una reunión y empecemos a trabajar.

*Abonamos el 10% de la cuota de colegiado con un máximo de 50€ por cuenta para cuotas domiciliadas en una cuenta de la gama Expansión, para nuevos clientes de captación. La bonificación se realizará un único año para las cuotas domiciliadas durante los 12 primeros meses, contando como primer mes el de la apertura de la cuenta. El pago se realizará en cuenta el mes siguiente de los 12 primeros meses.

1. Contarás con un servicio periódico de información actualizada sobre el comportamiento de tu comercio, tus clientes y tu sector, para ayudarte en la toma de decisiones. También te ofrecemos el TPV en condiciones preferentes.

2. Rentabilidad: 0% TAE.

Servicio no financiero de asistencia jurídica telefónica y portal web exclusivo, cuota anual del servicio gratuita el primer año. Coste anual a partir del segundo año de 40 euros + IVA, salvo en el caso de colectivos profesionales con convenio Banco Sabadell, en cuyo caso la cuota anual del servicio es de 20 euros + IVA. CRISTALWARE CONSULTING SERVICES S.L.U. es la entidad encargada del servicio de orientación jurídica telefónica y PEOPLE VALUE, S.L. es la entidad encargada del servicio de descuentos y beneficios. Los citados servicios serán prestados de acuerdo con las condiciones que dichas entidades tengan establecidas en cada momento, sin intervención ni responsabilidad alguna de Banco de Sabadell, S.A. El banco es ajeno a cualquier incidencia y/o circunstancia derivada o relacionada con la prestación de los servicios, los cuales, en todo caso, están sujetos a que se mantengan vigentes los acuerdos suscritos entre el banco y las indicadas entidades. El servicio de orientación jurídica telefónica no abarcará las cuestiones o posibles incidencias de la actividad del cliente que puedan afectar a sus relaciones con empresas del grupo Banco Sabadell, filiales o participadas.

Las excelentes condiciones arriba mencionadas de la Cuenta Expansión Negocios PRO se mantendrán mientras se cumpla el requisito establecido en el contrato. Debe haber un ingreso mínimo de 700 euros mensuales. Este requisito es de cumplimiento mensual y si al segundo mes no se cumple, automáticamente la Cuenta Expansión Negocios PRO pasará a ser una Cuenta Profesional. Se excluyen los ingresos procedentes de cuentas abiertas en el grupo Banco Sabadell a nombre del mismo titular.

sabadellprofessional.com

Captura el código QR y
conoce nuestra news
'Professional Informa'

ACTUALITAT**Neix l'associacionisme per dignificar les condicions laborals del sector veterinari a Espanya**

Més d'un milenar de col·legiats d'onze comunitats autònomes ja s'han adherit fins el dia d'avui a un moviment associacionista que reclama una major i millor regulació en el marc laboral de la professió.

Des de fa quatre mesos, que sorgí la iniciativa, s'han format grups de treball a diferents indrets amb l'objectiu de recavar informació i plantejar línies d'actuació possibles en el futur per millorar i dignificar les condicions dels professionals veterinaris assalariats. Tothom que tenguí interès en sumar-se a la iniciativa o bé a rebre més informació, pot fer-ho mitjançant *Telegram* i *Whatsapp*, demanant la informació prèviament al Col·legi.

Diversos veterinaris, entre els 9 detinguts a Segòvia per dispensació il·legal de medicaments

Agents del Servei de Protecció de la Natura (Seprona) de la Comandància Guàrdia Civil de Segòvia han detingut a començaments de l'estiu nou persones, entre elles diversos veterinaris, en el marc d'una operació contra la venda, publicitat i subministrament il·legal de medicaments, productes mèdics i productes sanitaris que no compleixen amb els requisits en la Unió Europea i Espanya, falsificats o no subjectes a llicència a través d'Internet. En l'operació es va comptar amb la col·laboració d'inspectors veterinaris del Servei Territorial de Ramaderia de la Junta de Castella i Lleó a Segòvia, així com de la Subdirecció General de Sanitat i Higiene Animal i Traçabilitat, i de l'Agència Espanyola de Medicaments i Productes Sanitaris.

Les investigacions van començar el mes d'agost de l'any passat, quan es va constatar, a través de nombroses inspeccions, que determinats veterinaris no participaven de manera efectiva en la prescripció de medicaments d'ús veterinari, deixant que les seves dades fossin usats en les receptes.

El colectivo de jubilados visita el Museo de Mallorca

El pasado 17 de mayo, coincidiendo con el Día Internacional de los Museos, el Colectivo de Jubilados, visitó el Museo de Mallorca, situado en Palma, actividad que cubrió y superó las expectativas que había despertado, por su reciente reestructuración, que ha durado prácticamente siete años, y que ha tenido un coste que supera los siete millones de euros.

En esta ocasión, el Museo se había visitado antes de las obras hace ya unos años, se pudo disfrutar de la nueva distribución estructural de pinturas, cerámicas y piezas arquitectónicas cuya antigüedad oscila desde el siglo XIII hasta los inicios del siglo XX, que ocupan 12 salas, con una superficie aproximada de unos 1200 metros cuadrados, visita que dejó plenamente satisfechos a los miembros del Colectivo.

Al finalizar la visita, los asistentes se reunieron a comer en un restaurante del centro de Palma, donde se aprovechó para comentar la visita realizada y pensar ya en las posibles actividades a celebrar hasta fin año.

La Fundación A.M.A. convoca el V Premio Nacional Mutualista Solidario

La Fundación A.M.A. ha convocado el V Premio Nacional Mutualista Solidario con el objetivo de financiar proyectos sociales y de ayuda humanitaria a propuesta de los mutualistas de A.M.A. Dotado con 60.000 euros, elegirá un máximo de diez iniciativas, tanto nacionales como internacionales, que tienen que ser presentadas por al menos un mutualista entre el 11 de mayo y el 27 de junio de 2018.

FITXA

Nom: Animals! Serveis Veterinaris.

Titular: Xisca Rosselló Rigo.

Adreça: C/ Sant Roc, 42.
S'Alqueria Blanca.

Cita prèvia: 971 161 231

Web: <https://animalsserveisvete.wixsite.com/animals-veterinaris>

E-Mail: infoanimalssv@gmail.com

Teniu obert des de: Març de 2018.

Equip humà: Dues veterinàries i una auxiliar.

Especialitats: Especialistes en la salut integral de la mascota.

Animals! Serveis Veterinaris

*Voleu que els vostres col·legues coneguim com i on feis feina? Si estau interessats en que la vostra clínica surti a la revista **veterinària**, no heu de fer res més que posar-vos en contacte amb el Col·legi mitjançant la pàgina web www.covib.org*

Des de fa uns pocs mesos, la recollida vila de S'Alqueria Blanca, a Santanyí, compta amb un consultori veterinari que ha començat la seva singladura en el sud-est mallorquí amb mil cavalls de força.

Als comandaments hi ha Xisca Rosselló (S'Alqueria Blanca, 1976), que ha decidit muntar el seu propi negoci en els baixos de casa després d'acumular anys d'experiència per compte aliè a clíniques de Palma i Manacor, i amb ganes de dirigir el projecte cap a la salut integral de la mascota i, més específicament, cap a l'etologia.

Animals! Serveis Veterinaris ("amb signe d'exclamació, per donar-li més força", apunta na Xisca) inicià la seva activitat el passat mes de març amb una veterinària, una auxiliar (Marga Fullana) i les col·laboracions d'una segona veterinària (Amanda Figuerola) i fins el moment, no li manca feina. De fet, a Santanyí actualment no hi ha cap centre veterinari, i els més propers són a Cala d'Or, Campos i

Felanitx, per la qual cosa és destí potencial dels animals d'una ampla població flotant que resideix tant a la zona costanera del terme de Santanyí com als poblets d'interior com Cas Concos o la pròpia S'Alqueria. Com diu la seva propietària, la clínica neix amb "dos objectius principals: el primer és assegurar el benestar i salut dels animals que venen al nostre centre o són atesos a casa seva i el segon és donar la màxima comoditat i tranquil·litat al propietari".

Es tracta d'una planta baixa d'uns 120 metres quadrats, situada en el carrer que enllaça Portopetro amb Santanyí i travessa la població, amb la qual cosa té bona visibilitat. Animals! Serveis Veterinaris compta amb sala d'espera i recepció, dues consultes diferenciades (cans/moixos), quiròfan, perruqueria, laboratori i hospitalització, a més de amb una sala de descans i un jardí a la part posterior que serveix perquè els pacients passegin i es relaxin. "És molt pràctic en aquesta època

després d'una sessió de perruqueria", explica na Xisca. De fet, el servei de perruqueria és una de les grates sorpreses que se n'ha dut la titular del centre en aquests primers mesos de singladura, amb una notable afluència de clients.

El negoci es donà a conèixer pel boca a boca, a través de la revista local 'Dies i Coses' i, sobretot, gràcies a les xarxes socials, una eina que maneja l'ATV i que segurament sigui la responsable de l'èxit de la perruqueria. El centre roman obert de 9.30 a 13.30 hores i de 16 a 19 hores de dilluns a dijous, i de 9.30 a 15.30 hores els divendres, i funciona amb cita prèvia. Entre els serveis que ofereix, s'hi troben aquells propis d'una clínica de proximitat: revisions anuals, vacunacions, cirurgies de teixits blans, medicina interna i estètica, al marge de l'especialitat de comportament.

L'àrdua transformació d'un "local estivat de trastos" a l'actual clínica no hauria estat possible sense la feina infinita del seu home, Miquel Rigo, mestre de professió, que ha passat 9 mesos 'donant-li forma' en els seus moments d'esbarjo. Ha estat una feina basada en les precises instruccions que na Xisca donava sobre aquelles coses que li havien agradat i les que no en el transcurs dels seus catorze anys d'experiència a Calandrí i Nou Clínic, uns anys en els quals la veterinària va aprendre el dia a

>>> Assegurar el benestar i salut dels animals i donar la màxima comoditat i tranquil·litat al propietari

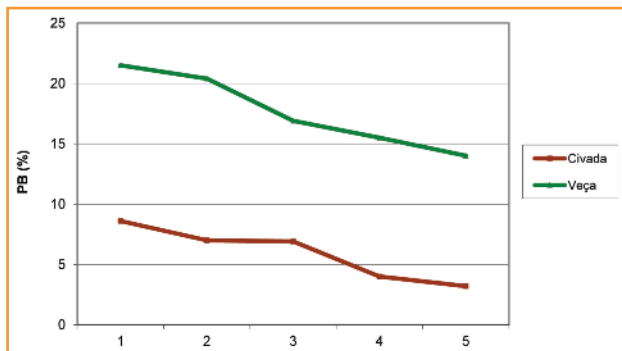
dia de la professió que en un principi havia estudiat per centrar-se en grans animals i que, fins i tot, la dugué a Escòcia a estudiar un màster en nutrició i a fer sajeament animal a Eivissa abans de començar a l'hospital Calandrí, a Palma. Des d'aleshores, l'any 2003, quan a na Xisca ni li passava pel cap tenir el seu propi negoci, les coses han seguit el seu camí fins desembocar a S'Alqueria Blanca, on, per a ella, tot queda a casa.

Alguns aspectes a considerar en la utilització de lleguminoses farratgeres en alimentació animal a les Illes Balears

A les Illes Balears la superfície de cultiu farratger més important correspon a cereals i gramínies, com l'ordi, la civada o el margall. Les lleguminoses farratgeres tenen una presència gairebé testimonial.

Els cereals i les gramínies, especialment quan s'aprofiten en estadis posteriors a l'espigat, presenten certes limitacions en la seva utilització com a aliment pel ramat. Aquestes limitacions es deuen al seu baix valor nutritiu, concretament a la baixa digestibilitat, els elevats nivells de fibra i a la baixa aportació en proteïna.

En el cas dels remugants, els requeriments nutricionals dels animals més productius, com les vaques, ovelles o cabres durant la lactació, estan condicionats pel consum diari d'aliment. El valor nutritiu del farratge determina les aportacions diàries d'energia i proteïna. Si aquestes aportacions són insuficients limiten la capacitat productiva dels animals. D'aquesta forma, la utilització de farratges de baix valor nutritiu suposa una major dependència del pinsos.

Gràfica I. Evolució del percentatge de proteïna bruta (PB) durant el cultiu de la veça i la civada.

En aquest sentit, la introducció de lleguminoses tant en el concentrat - especialment soia - com en el farratge - alfals deshidratat - ha constituït una alternativa viable. A les Illes Balears, igual que a Espanya i la Unió Europea, la falta de producció interna de lleguminoses suposa una dependència exterior amb riscos a la balança de pagaments, la sobirania alimentària i la rendibilitat i sostenibilitat de la producció ramadera. Així, les lleguminoses farratgeres tenen interès agronòmic, ramader i mediambiental, amb una gran rellevància en les racions per a remugants.

Des del punt de vista agronòmic, les lleguminoses no requereixen fertilització nitrogenada. Aquestes milloren els nivells de nitrogen del sòl, disminueixen les necessitats de fertilització dels cultius posteriors, són capaços de sintetitzar alts nivells de proteïna, i el seu valor farratger, especialment en proteïna bruta després de la floració, és més estable que en les gramínies.

D'altra banda, des del punt de vista ramader, el consum de lleguminoses millora la degradació de la fibra, el consum

de matèria seca, augmenta el microbisme ruminal - indispensable en l'aprofitament dels recursos fibrosos - disminueix l'efecte negatiu de determinats factors antinutricionals i s'ha demostrat la seva eficiència com a alternativa antiparasitària per a remugants.

Els principals gasos d'efecte hivernacle (GEI) relacionats amb la producció agrària a més del CO₂, són el metà (CH₄) i els òxids de nitrogen (N₂O i NO_x). L'amoníac (NH₃) no és un GEI encara que té impactes ambientals significatius.

Els tanins presents en les lleguminoses estan associats amb la reducció en les emissions de metà, fins a un 50%, respecte a la dieta tradicional. La fertilització de les lleguminoses amb abonaments nitrogenats és escassa i per tant el seu cultiu suposa una alternativa reconeguda en la reducció de les emissions de amoníac i de CO₂. El cultiu de lleguminoses mostra emissions de N₂O semblants a les d'altres cultius no lleguminosos fertilitzats. Per tant, l'increment en la superfície destinada al cultiu de lleguminoses té diversos efectes ambientals positius, entre els quals destaca la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle (GEI).

Les necessitats nutricionals d'una vaca varien en funció de la seva producció diària de llet. En la taula I es recullen les necessitats en energia i proteïna d'una vaca lletera de 700 Kg en funció de la seva producció diària de llet amb una composició del 4% de greix i el 3,2% de proteïna.

Taula I. Necessitats nutritives en vaques lleteres de 700 Kg en funció de la seva producció lletera.

Producció(llet/dia)	50		40		30		20
	4	20	4	20	4	20	20
Setmana							
EN (Mcal/Kgms)	1.73	1.60	1.66	1.54	1.56	1.47	1.37
PB (%)	18.7	16	17.6	15.1	16.2	14.0	14.0

EN: energia neta (Mcal/Kgms)

PB: Proteïna bruta (%)

En definitiva, l'increment en la superfície sembrada de lleguminoses farratgeres té efectes positius des del punt de vista agronòmic, ramader i ambiental. D'altra banda, les lleguminoses i les seves mesclades amb cereals permeten obtenir farratges amb valors nutritius propers a les necessitats de les vaques lleteres d'alta producció (entre 14 i 18% de PB). Fet que a les Illes Balears suposa una menor dependència de l'exterior d'alfals deshidratat, de pinsos composts i de fertilitzants. Aquest mateix raonament és vàlid per a la producció ovina.

Nota: bibliografia en poder dels autors.

Llorenç Tortella, Joan Bonet, Jaume Jaume.
Serveis de Millora Agrària i Pesquera (SEMILLA)

¿Cuál es el grado de obligatoriedad de implantar la Sociedad Profesional en los centros veterinarios? ¿Qué ventajas tiene?

Debemos comenzar el presente artículo diciendo que **no existe ningún tipo de obligación de constituirse en sociedad para abrir un centro veterinario**. Las razones que suelen llevar a cualquier profesional, en este caso veterinario, a ejercer la profesión a través de una sociedad suelen ser fiscales, tratando de evitar la más gravosa tributación de las personas físicas respecto de las jurídicas.

No obstante, si el profesional veterinario decide constituir una sociedad para el ejercicio de la profesión, ésta deberá ser una sociedad profesional, por ser este tipo de sociedad aquella que tiene por objeto social el ejercicio en común de una actividad profesional, entendiéndose por actividad profesional aquella para cuyo desempeño se requiere titulación universitaria. Es decir, la sociedad profesional es aquella que se crea para el ejercicio de actividades profesionales a la que se imputa directamente los derechos y obligaciones inherentes a dicho ejercicio como titular de la relación jurídica establecida con el cliente.

No obstante, si el profesional veterinario decide constituir una sociedad para el ejercicio de la profesión, ésta deberá ser una sociedad profesional, por ser este tipo de sociedad aquella que tiene por objeto social el ejercicio en común de una actividad profesional, entendiéndose por actividad profesional la que requiere para su desempeño titulación universitaria e inscripción en el colegio profesional correspondiente. Es decir, la sociedad profesional es aquella que se crea para el ejercicio de actividades profesionales a la que se imputa directamente los derechos y obligaciones inherentes a dicho ejercicio como titular de la relación jurídica establecida con el cliente.

A la hora de constituir la sociedad, el veterinario deberá decidir, en atención a sus intereses (generalmente de tipo fiscal), qué tipo societario adoptar: sociedad limitada, anónima, civil, etc., debiendo indicar a continuación del tipo societario la expresión "profesional" o "P". Explicar los requisitos y características de cada uno de los tipos societarios excedería en mucho del contenido del presente artículo, aunque referiremos de forma genérica los requisitos y características de la sociedad profesional.

Las sociedades profesionales están reguladas en la Ley 2/2007, de 15 de marzo. Deben tener por objeto exclusivo el ejercicio en común de actividades profesionales (como hemos dicho, son aquellas para las que se requiere un título universitario). Podrán estar compuestas por socios profesionales y no profesionales, aunque la mayoría de su capital social y derechos de voto deberá pertenecer a socios profesionales,

con ello lo que se pretende es que el control de la sociedad esté en manos de socios profesionales.

La administración de la sociedad se atribuye igualmente a los socios profesionales, de forma que el órgano de administración deberá estar integrado, como mínimo, en la mitad más uno por socios profesionales, si se tratara de un órgano unipersonal (administrador único) el mismo deberá ser socio profesional. La condición de socio profesional es intransmisible salvo por acuerdo de todos los socios profesionales o por previsión estatutaria.

Respecto a la responsabilidad de la sociedad, tenemos la responsabilidad disciplinaria o deontológica, de la que puede ser objeto la propia sociedad y los profesionales; y la responsabilidad patrimonial: que podrá derivar de actuaciones profesionales y no profesionales, en el primer caso responderán solidariamente la sociedad y los profesionales (socio o no) que hayan actuado, y en el segundo responderá la sociedad con todo su patrimonio. En todo caso, la ley obliga a que la sociedad tenga un seguro de responsabilidad civil que cubra las responsabilidades en que pueda incurrir en el ejercicio de las actividades que constituyen su objeto social.

Las sociedades profesionales deberán inscribirse en el Registro Mercantil (como cualquier sociedad) y en el Registro de Sociedades Profesionales del Colegio de Veterinarios, a los efectos de que el colegio pueda ejercer sobre la sociedad profesional las mismas competencias que tiene sobre los colegiados individuales.

La ley concedió un período de adaptación (hasta diciembre de 2008) para que aquellas sociedades que se habían constituido con anterioridad a su entrada en vigor y que cumplían los requisitos previstos en la misma para ser sociedades profesionales se adaptaran a la misma, sancionando la falta de adaptación con la disolución de pleno derecho de la sociedad.

Si bien es cierto que en el Registro Mercantil no se ha procedido de oficio a revisar las sociedades inscritas para comprobar si están adaptadas, podría ocurrir, a aquellas sociedades que no se hayan adaptado, que cuando pretendan inscribir algún documento en el Registro Mercantil (excepto los de adaptación a la ley, cese o dimisión de administradores, disolución y nombramiento de liquidadores, etc.) se les deniegue la inscripción porque, hecha la comprobación en ese momento, el registrador declare la disolución de pleno derecho de la sociedad por falta de adaptación a la ley de sociedades profesionales.

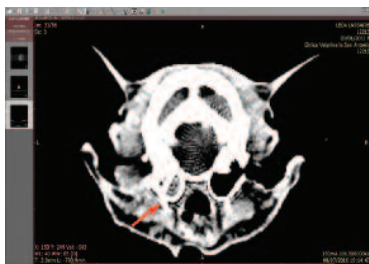

PRESENTAT PER LA CLÍNICA VETERINARIA SAN ANTONIO

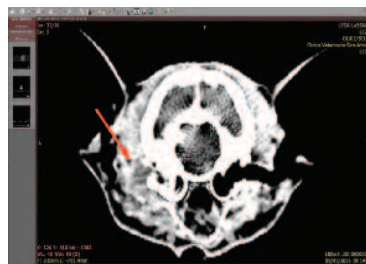
Héctor Sosa • Joan Riera • Marga Costa • Nieves Prats • María Torres • María Egea

Agradecimientos: Centro Veterinario Pitiuso

Refieren a nuestra clínica para la realización de un estudio de Tomografía Axial Computarizada una gata europea esterilizada de 5 años de edad que en la primera revisión de una otitis, que no mejoraba con tratamiento tópico, se le detecta una masa sangrante en el fondo del conducto auditivo externo. Realizamos el estudio de TAC de la región del cráneo bajo sedación (medetomidina + Ketamina) obteniendo las siguientes imágenes:

Se observa: iso/hiperatenuación de señal en bulla timpánica izquierda, sin signos de osteolisis.

Se observa: Efecto masa con isoatenuación de señal a nivel de canal auditivo interno del oído izquierdo.

¿Cuáles son los principales diagnósticos diferenciales?
¿Qué procedimiento es el recomendado?

cas clínic. resolució

El examen otoscópico y los cambios observados en el TAC nos hacen pensar como diagnósticos más probables en:

- Pólipo inflamatorio en canal auditivo interno.
-Colesteatoma.
-Lesión granulomatosa asociada a otitis.
-Crecimiento tumoral.

El tratamiento que planteamos fue la resección total del canal auditivo y osteotomía ventral de la bulla timpánica.

En el caso de los gatos la cavidad timpánica está dividida en dos compartimentos separados por un septo óseo y la osteotomía ventral es el mejor abordaje para eliminar pólipos y epitelio de la cavidad.

Preparamos el campo quirúrgico de forma estéril y comenzamos la resección de todo el canal auditivo. Para ello hacemos una incisión siguiendo toda la circunferencia de la apertura del canal auditivo. Palpamos la porción vertical del canal auditivo y hacemos una incisión en su eje longitudinal desde la incisión anterior hasta la base del canal auditivo en su lado lateral. Continuamos desbridando cuidadosamente la porción vertical del conducto procurando hacerlo lo más próximo posible al cartílago auricular para evitar dañar tanto el nervio facial como la arteria auricular.

Seguidamente comenzamos con la disección del canal horizontal teniendo en cuenta que el nervio facial transcurre caudoventralmente a este.

Una vez desbridado todo el canal au-

ditivo lo desinsertamos del meato acústico. Hacemos un curetaje del borde del meato acústico externo para eliminar todo el tejido secretorio y evitar la supuración y fistulización.

Completada la extirpación del canal pasamos a la localización de la bulla timpánica para su posterior trepanación.

Desbridamos los tejidos de la superficie ventral se la bulla y la perforamos en su lado ventrolateral con una aguja de kirschner. Aumentamos el orificio con una Minigubia.

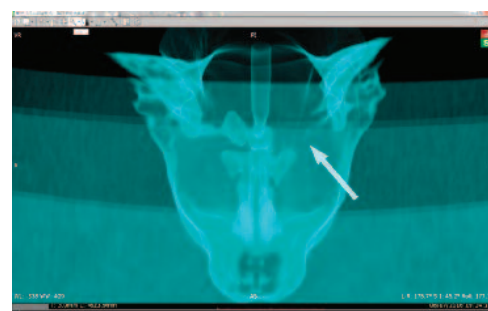
Retiramos todo el contenido que encontramos en la cavidad timpánica, eliminamos todo el epitelio que fue posible y le dejamos un drenaje que retiramos a los 4 días

Como tratamiento antibiótico se le administraron 2 inyecciones de Cefovec separadas 14 días y 10 días de metilprednisolona, porque ante la posibilidad de que se tratara de un pólipo inflamatorio la córticoterapia postoperatoria reduce la frecuencia de recidivas.

20 días después de la cirugía la gata no cerraba completamente el ojo, pero sin provocar sequedad del mismo. Ésta situación se resolvió 2 semanas después.

La biopsia nos diagnosticó un carcinoma basaloide, proceso neoplásico maligno de origen epitelial que en este caso es localmente invasivo en la bulla timpánica y en el canal auditivo interno. La extirpación completa debe ser curativa, pudimos seguir la evolución del caso durante un año, hasta que la propietaria dejó el país, y no hubo síntomas de que hubiera vuelto a aparecer el

carcinoma. El estudio con TAC del cráneo es mucho más preciso que la radiografía y nos permite hacer un mejor planteamiento de la cirugía, ya que podemos saber las estructuras que están afectadas como por ejemplo en este caso la bulla timpánica que nos mostró que había un crecimiento en su interior pero que no destruía el hueso.

En esta reconstrucción del cráneo se realzan las estructuras con aire, por ello se observa la falta de aire que ocupaba el tumor en el oído izquierdo.

Bibliografía

- 1. Cirugía en pequeños animales. THE-RESA W. FOSSUM.
2. Pólipos inflamatorios en el gato: dos presentaciones clínicas. G. RIERA PALOU. CLIN. VET. PEQUEÑOS ANIM. VOL. 21 N° 22002. REVISTA OFICIAL DE AVEPA.
3. The role of Computed Tomography in the oncologic patient. C. STROHMAYER, A. ANSON. CLIN. VET. PEQUEÑOS ANIM. VOL. 38 N° 1. REVISTA OFICIAL DE AVEPA.

COL·LEGIATS**ALTES****768 - Leo Abellanet Llull**

Des de l'1 d'abril de 2018 (recol·legiació)

1003 - Laura Rose Quilis Bueno

Des de l'1 d'abril de 2018 (recol·legiació)

1153 - Atenea Campos Baena

Des de l'1 d'abril de 2018

1154 - Constanza Heeren Montagu

Des de l'1 d'abril de 2018

1155 - Aina Maria Rosselló Matamalas

Des de l'1 d'abril de 2018

1156 - Carmen María Garzón Gaspar

Des de l'1 d'abril de 2018

1157 - Teresa Compa Ferrer

Des de l'1 de maig de 2018

1158 - Raquel Canga Páramos

Des de l'1 de juny de 2018

1159 - África del Canto Aróstegui

Des de l'1 de juny de 2018

1160 - Antonio Vico Miranda

Des de l'1 de juny de 2018

BAIXES**1122 - Isabel Martorell Albaladejo**

Des del 8 de març de 2018

1119 - Marta Gentili

Des del 23 de març de 2018

1056 - Rhoda Cristina Parajuá Osorno

Des del 25 d'abril de 2018

1013 - Marta Ramis Sureda

Des de l'1 de juny de 2018

CENTRES VETERINARIS**ALTES****Animals! Serveis Veterinaris (consultori)**

C/ Sant Roc, 42.

07691 S'Alqueria Blanca (Santanyi)

Titular: **Francisca Rosselló Rigo****Etovets: Medicina del comportamiento y bienestar animal (centre de referència)**

C/ Maria Jeanne Jugan, 9 bajos

(esquina C/ Anselm Turmeda)

07010 Palma

Titular: **Tomàs Camps Morey****Veterinària Porreres (consultori)**

C/ Cerdà, 94

07260 Porreres

Titular: **Miquela Cintes Sastre****'Refugiats'**

DE CATI CÀNOVAS

Cati Cànovas (Manacor, 1983), llicenciada en Belles Arts per la Universitat de Barcelona (2006), ha cedit una obra de la seva col·lecció 'Verds', de 2016, anomenada 'Refugiats', perquè romangués exposada aquest segon trimestre de l'any a l'entrada del COVIB. L'artista ha participat en diferents exposicions individuals i col·lectives i ha guanyat el primer premi del concurs Son Carrió (2015) i el primer premi del I Concurs de Micrometratges OCB per 'Interacció animal' (2008), al marge d'altres reconeixements.

ART AL COVIB

Contrate una póliza y podrá disfrutar durante 1 año de un **10% dto. adicional** en la contratación de la *segunda póliza*

**PACK
MULTIPÓLIZA
10% DTO
ADICIONAL**

Seguro de Hogar
Hasta un **25%* DTO.**
+10%

Multirriesgo de Accidentes
Hasta un **25%* DTO.**
+10%

Seguro de Motos
Hasta un **75%* DTO.**
+10%

Seguro de Auto
Hasta un **60%* bonif.**
+10%

www.amaseguros.com

902 30 30 10 / 971 71 49 82

Síguenos en

y en nuestra APP

(*) Promoción válida para presupuestos de nueva contratación. Consultar fechas de la promoción y condiciones en su oficina provincial A.M.A.

A.M.A. PALMA DE MALLORCA Barón de Pinopar, 10 Tel. 971 71 49 82 pmallorca@amaseguros.com